

Posudek diplomové práce

Diplomantka: Anna Trhlíková

Název práce: Postavení a pravomoci panovníka podle Svodu zákonů

Konzultantka: JUDr. Mgr. Vendulka Valentová, Ph.D.

Diplomová práce studentky závěrečného ročníku Fakulty právnické ZČU v Plzni Anny Trhlíkové se zařadila mezi skupinu diplomových prací, které jsou na Katedře právních dějin věnovány dějinám novověku, v tomto případě období ruských dějin, resp. ústavně právních dějin ruského impéria.

Na úvod je nutno poznamenat, že autorka se zhostila svého úkolu velmi dobře. Podařilo se jí na základě dostupné literatury, jak české, tak cizojazyčné, získat dostatek informací a podkladů pro napsání zdařilé diplomové práce.

Diplomová práce je rozdělena kromě úvodu a závěru do čtyř zásadních kapitol.

Kapitola první obsahuje poměrně rozsáhlou stať, ve které diplomantka nastiňuje charakteristiku historického vývoje dané oblasti, uvádí čtenáře do tématu. V kapitole druhé se zaměřuje autorka na vývoj ruského práva od doby stavovské monarchie do 19. století. Zde je zavádějící název kapitoly, který uvádí informaci o tom, že se autorka bude věnovat tématu ruského práva od počátku 19. století. Jde zřejmě jen o písařskou chybu. Velice zajímavou a přínosnou podkapitolou je podkapitola o osudech Michaila M. Speranského, autora Svodu zákonů a je zde vykreslený jeho životní i pracovní osud, který však mohl být dle mého ještě více rozvedený, zejména v souvislosti s kontroverzním obdobím života Speranského v roli předsedy soudního tribunálu v procesu s tzv. Děkabristy.

V části třetí, stěžejní, se autorka věnuje analýze samotného Svodu platných zákonů ruského impéria. V úvodu této kapitoly se diplomantka zaobírá instituty práva občanského, majetkového, rodinného, dědického, rozsáhlá je i podkapitola věnovaná trestnímu právu. Následující podkapitola je věnována samotné analýze postavení a pravomoci panovníka dle Svodu zákonů. Moc panovníka byla díky Fundamentálním zákonům zakorporovaným do tohoto zákoníku pojata jako neomezená a nad zákonem nadřazená, jelikož sám car určoval

hranice legality a za účelem naplnění svých zájmů je mohl i rozšiřovat. Svod platných zákonů se tak stal otevřenou sbírkou zákonů, jejíž nepřehlednost se bez přestání zvětšovala. Fundamentální zákony se skládaly ze zákona o nástupnictví a ze zákona o imperiální rodině, sloužily tedy především k ochraně dynastie Romanovců. Přestože Fundamentální zákony byly jádrem samoděržaví, byly roku 1906 revidovány, avšak zneužívání moci absolutistickým panovníkem a rozpor mezi zákony a praxí vytrvaly až do svržení carismu v roce 1917.

V kapitole čtvrté této diplomové práce autorka provedla komparaci postavení a pravomocí panovníka podle rakouské Pillersdorfovy ústavy, tzv. Dubnové ústavy z roku 1848, se Svodem platných zákonů ruského impéria, přičemž na rozdíl od ruského zákoníku, tak rakouská ústava sloužila k omezení práv panovníka a k rozšíření práv určených zemí Habsburské monarchie a zároveň přiznávala panovníkovi neomezenou moc, především kontrolu nad zákony vydávanými Říšským sněmem, proto nevzešla v účinnost a existovala pouze od dubna do července roku 1848. Diplomantka zde mohla dle názoru konzultantky ještě více se věnovat tomuto srovnání, kdy v rámci svého bádání mohla rozšířit tuto kapitolu o svoje názory a závěry.

Závěr obsahuje shrnutí celé diplomové práce. Práce obsahuje cizojazyčné resumé v ruském jazyce.

Po formální stránce diplomantka dokázala, že umí dobře pracovat s literaturou i prameny, o čemž svědčí poznámkový aparát, který má však i své nedostatky, na které autorku konzultantka upozorňovala. Práce je psaná přehlednou formou. Diplomantka velice pečlivě spolupracovala s konzultantkou.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti doporučuji diplomovou práci Anny Trhlíkové k obhajobě a navrhuji známku velmi dobře.

Náměty k obhajobě:

1. Úloha Michaila M. Speranského v soudním procesu s Děkabristy
2. Souhrnná sbírka zákonů z let 1648-1649 jako základní pramen práva až do vydání Svodu zákonů v r. 1835

V Plzni dne 22.4. 2018

JUDr. et. Mgr. Vendulka Valentová, Ph.D.

